

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

EDUCACIÓ I SOCIETAT
GRAU D EPEDAGOGIA I EDUCACIÓ SOCIAL
FORMACIÓ BÀSICA
SEGON CURS

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	EDUCACIÓ I SOCIETAT
Codi	101654
Crèdits ECTS	9
Curs i període en què s'imparteix	Segon, anual
Horari	Grup 1 dijous de 8 a 13 Grup 2 dimarts de 8 a 13 Tutories de 13 a 14 en ambdós grups Cal consultar la concreció dels seminaris i de les sessions de gran grup en el programa de l'assignatura
Lloc on s'imparteix	<i>Veure lloc segons grup</i> SLPI Facultat de Ciències de l'Educació
Llengües	Català
<u>Responsable de l'assignatura</u>	
Nom professor/a	Joan-Carles Melich i Sangrà
Departament	Pedagogia Sistemàtica i Social
Universitat/Institució	Autònoma de Barcelona
Despatx	G-6/149
Telèfon (*)	93-581-30-07
e-mail	joancarles.melich@uab.cat

2.- Prerequisits

No n'hi ha.

3.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura "Educació i societat" recull els àmbits d'antropologia i filosofia de l'educació necessaris en la formació de pedagogs i educadors socials. Es tracta, en primer lloc, de pensar diferents temes bàsics de filosofia i antropologia des d'una mirada pedagògica i, en un segon moment, d'introduir-se en els principals autors i textos contemporanis que han reflexionat sobre educació. Finalment l'assignatura també té per objectiu analitzar críticament la societat actual des de diverses perspectives filosòfiques.

4.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competències	Resultats d'aprenentatge
G1. Desarrollar un pensamiento y un razonamiento crítico y saber comunicarse de manera efectiva, tanto en las lenguas propias como en una tercera lengua.	G1.6 Desarrollar ensayos o exposiciones que reflejen la creación de un razonamiento autónomo propio y bien fundamentado a través de diferentes fuentes de conocimiento G1.7 Demostrar un conocimiento académico de las diferentes lenguas en uso
G2. Desarrollar estrategias de aprendizaje autónomo.	G2.8 Utilizar fuentes de información diversas y adecuadas G2.9 Dominar diferentes técnicas de obtención de información primaria o secundaria
G3. Respetar la diversidad y pluralidad de ideas, personas y situaciones.	G3.6 Utilizar un lenguaje apropiado y de respeto con la multiplicidad de minorías sociales y culturales G3.7 Saber defender las propias ideas sin utilizar elementos valorativos
EP1. Analizar y comprender los referentes teóricos, históricos, culturales, políticos, ambientales y legales que conforman situaciones y propuestas educativas y formativas. (ES-E1.1)	EP1.13 Conocer las principales teorías filosóficas y antropológicas y sus conceptos asociados más importantes EP1.14 Analizar la realidad educativa actual aplicando los conceptos filosóficos y antropológicos adecuadamente EP1.15 Saber defender o refutar la adscripción o uso de paradigmas filosóficos y antropológicos en función de intereses propios y objetos de interés educativos
EP2. Comprender los procesos que se dan en las acciones educativas y formativas y su incidencia en la formación integral. (ES- E1.2)	EP2.7 Mostrar conocimiento de las diversidades socioculturales y las posibilidades de aproximación antropológica EP2.8 Discernir las particularidades educativas de entornos y sujetos según diferentes variables (ciclo vital, sexo, grupo social,...)
EP18. Identificar planteamientos y problemas educativos, indagar sobre ellos: obtener, registrar, tratar e interpretar información relevante para emitir juicios argumentados que permitan mejorar la práctica educativa y formativa. (ES- E7.1) (ES- E7.2)	EP18.10 Aproximación a los contextos educativos a través de fuentes de teorías filosóficas y antropológicas EP18.11 Aproximación a la realidad educativa a través de la aplicación de técnicas de obtención de datos primarios en acciones educativas, describirlos etnográficamente y analizarlos críticamente EP18.12 Realizar propuestas filosófico-pedagógicas para la mejora de la acción educativa
TF4 Adoptar una actitud y un comportamiento ético y actuar de acuerdo a los principios deontológicos de la profesión.	TF4.11 Adoptar una actitud crítica y un comportamiento ético en relación a las fuentes de conocimiento y obtención de datos primarios TF4. 12 Mantener una actitud reflexiva y crítica sobre límites de la actuación profesional
TF8 Mantener una actitud de respeto al medio (natural, social y cultural) para fomentar valores, comportamientos y prácticas que atiendan a la igualdad de género, equidad y respeto a los derechos humanos.	TF8.7 Tener una actitud y utilizar un lenguaje respetuosos con todas las diversidades
G. Competències generals UAB	
E. Competències específiques de Titulació	
TF. Competències transversals de Facultat	

5.- Continguts de l'assignatura

ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

1. Teories explicatives de la complexitat social i cultural

- 1.1. La societat complexa
- 1.2. La societat del risc
- 1.3. La societat líquida

2. Diversitat de processos de transmissió cultural i educativa de les societats complexes

- 2.1. Enculturació, educació i cicle vital
- 2.2. Educació, migració i minories
- 2.3. Grup d'iguals, construcció de gènere i cultura escolar

3. Etnografia i educació

- 3.1. La recerca etnogràfica
- 3.2. Teories etnogràfiques
- 3.3. Textos etnogràfics

FILOSOFIA DE L'EDUCACIÓ

4. Teories filosòfiques de l'educació

- 4.1. Psicoanàlisi
- 4.2. Fenomenologia
- 4.3. Filosofia del llenguatge
- 4.4. Teoria crítica
- 4.5. Postestructuralisme

5. Conceptes de persona, societat i educació

- 5.1. La construcció social de la identitat i la memòria
- 5.2. De la modernitat a la postmodernitat
- 5.3. L'educació en la postmodernitat

6. Filosofia moral: Ètica i educació

- 6.1. Filosofies ètiques contemporànies
- 6.2. Ètica i moral
- 6.3. Ètica, literatura i art

6.- Metodologia docent i activitats formatives

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació:

Activitat	Hores	Metodologia	Resultats Aprenentatge
Presencial en gran grup	54	Exposicions per part del professorat dels continguts del temari.	G1.6; G1.7; G2.8; G2.9; G3.6; G3.7; EP1.13; EP1.14; EP1.15; EP2.7; EP2.8; EP18.10; EP18.11; EP18.12; TF4.11; TF4.12; TF8.7
Seminaris	22	Espais de treball en grup reduïts (1/3 part del gran grup) on es llegiran i es discutiran textos dels autors més rellevants en l'àmbit de la filosofia i l'antropologia de l'educació.	

7.- Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha a continuació.

	Activitat d'Avaluació	% de la nota	Resultats Aprenentatge
Teoria	Control d'avaluatiu de la part d'antropologia	30%	G1.6; G1.7; G2.8; G2.9; G3.6; G3.7;
	Control d'avaluatiu de la part de filosofia	30%	EP1.13; EP1.14; EP1.15; EP2.7; EP2.8;
Seminaris	Participació, reflexió i discussió de textos d'antropologia	20%	EP18.10; EP18.11; EP18.12;
	Participació, reflexió i discussió de textos de filosofia	20%	TF4.11; TF4.12; TF8.7

Per poder superar l'assignatura cal treure com a mínim un 4 sobre 10 en un dels dos controls avaluatius de la part teòrica a partir d'aquí es pot fer mitjà amb l'altre control avaluatiu. Per aprovar l'assignatura cal treure com a mínim un 5 en l'apartat teòric.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

Es considera que els alumnes han de tenir una participació activa en els seminaris, llegir els textos proposats i intervenir en els debats. En cas de que un alumne no participi activament el professor li podrà exigir una prova escrita addicional.

8.- Bibliografia i enllaços web

- ADORNO, T. W. (1988): "La educación después de Auschwitz", en *Consignas*, Buenos Aires, Amorrortu.
- ARENDT, H. (1993): *La condición humana*, Barcelona, Paidós.
- BÁRCENA, F./MÈLICH, J.-C. (2000): *La educación como acontecimiento ético. Natalidad, narración, hospitalidad*, Barcelona, Paidós.
- BUTLER, J. (2009) *Dar cuenta de sí mismo. Violencia ética y responsabilidad*, Buenos Aires, Amorrortu.
- CAVARERO, A. (2009): *Horrorismo. Nombrando la violencia contemporánea*, Barcelona, Anthropos.

- FOUCAULT, M. (1999): *El orden del discurso*, Barcelona, Tusquets.
- FREUD, S. (2005): *El malestar en la cultura*, Madrid, Alianza.
- GADAMER, H.-G. (2001): *Verdad y método*, Salamanca, Sígueme.
- LOZANO, J. O. (2007): *Jóvenes educadores. Tribus educadoras entre los lugares y las redes*, Barcelona, Graó.
- MÈLICH, J.-C. (2002): *Filosofía de la finitud*, Barcelona, Herder.
- MÈLICH, J.-C. (2010): *Ética de la compasión*, Barcelona, Herder.
- NEHAMAS, A. (2005): *El arte de vivir. Reflexiones socráticas de Platón a Foucault*, Valencia, Pre-Textos.
- STEINER, G. (2003): *Lenguaje y silencio. Ensayos sobre la literatura, el lenguaje y lo inhumano*, Barcelona, Gedisa.
- VELASCO MAILLO, H.M.; y otros (2006): *Lecturas de Antropología para educadores: el ámbito de la Antropología de la educación y de la etnografía escolar*, Madrid, Trotta.
- WILLIS, P. (1977): *Aprendiendo a trabajar. Cómo los chicos de la clase obrera consiguen trabajos de la clase obrera*, Madrid, Akal.
- WITTGENSTEIN, L. (2003): *Tractatus logico-philosophicus*, Madrid, Alianza.

Números de revistes:

Antropología de la educación y la escuela (Monográfico)
Revista de Antropología Social, número 16, 2007.

9.- Model cronograma assignatura 9 ECTS

Aquesta assignatura té una càrrega horària per l'estudiant de 225 hores repartides en: 112 de treball autònom, 26 hores de treball supervisat, 11 hores d'avaluació i 75 hores de classes presencials distribuïdes tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació.

	14/09	21/09	28/09	05/10	19/10	26/10	02/11	09/11	16/11	23/11	30/11	14/12	21/12	11/01	25/01	15/02	22/02	01/03	08/03	15/03	22/03	29/03	05/04	12/04	26/04	03/05	10/05	17/05	24/05	14/06		
8:00	FIL	A	FIL	B	FIL	C	FIL	A	FIL	B	FIL	C	A			ANT	B	ANT	C	ANT	A	ANT	B	ANT	C	ANT	A	B				
9:00														FIL	FIL															ANT	ANT	
10:00		B		C		A		B		C		A	B				C		A		B		C		A		B	C				
11:00	FIL	C	FIL	A	FIL	B	FIL	C	FIL	A	FIL	B	C			ANT	A	ANT	B	ANT	C	ANT	A	ANT	B	ANT	C	A				
12:00																																
13:00																																

	16/09	23/09	30/09	07/10	14/10	21/10	28/10	04/11	11/11	18/11	25/11	02/12	09/12	16/12	20/01	17/02	24/02	03/03	10/03	17/03	24/03	31/03	07/04	14/04	28/04	05/05	12/05	19/05	26/05	16/06		
8:00	FIL	A	FIL	B	FIL	C	FIL	A	FIL	B	FIL	C	A			ANT	B	ANT	C	ANT	A	ANT	B	ANT	C	ANT	A	B				
9:00														FIL	FIL															ANT	ANT	
10:00		B		C		A		B		C		A	B				C		A		B		C		A		B	C				
11:00	FIL	C	FIL	A	FIL	B	FIL	C	FIL	A	FIL	B	C			ANT	A	ANT	B	ANT	C	ANT	A	ANT	B	ANT	C	A				
12:00																																
13:00																																

Seminari grup A / B / C 22 hores

Activitats d'Avaluació

Sessió gran grup 54 hores